

Çocuk Gelişimi – Spor İlişkisinin Fiziksel Çevre ve Mekân Algısı Üzerinden İrdelenmesi: Örnek Bir Hareket Merkezi Modeli

İlkay Aslan

Mimar Sinan Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

Saadet Aytis

Mimar Sinan Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, İç Mimarlık Bölümü

Başvuru tarihi/Received: 21.11.2017, Kabul tarihi/Final Acceptance: 16.04.2018

1. Giriş

Türkiye’de son yıllarda spora ve harekete olan ilginin artıyor olması, izlenebilir bir olgudur. Durmaksızın büyüyen ve gelişen kent yaşamı, öznesi konumunda olan bireyin fizyolojik ve psikolojik ihtiyaçlarına yanıt vermesi gereken dinamik bir yapı iken; bu yaşamın zaman ve hızla olan ilişkisi, sporun kendine yer açabilmesi için yapay hareket mekânları sunmaktadır. Bu mekânlar, yaşam çevreleri içerisinde aldıkları fiziksel ve sosyal konumla odak noktaları haline gelmektedir. Özellikle büyük kentlerde, son yıllarda oluşturulan yeni yaşam alanlarının hemen hemen hepsinin bünyesinde geliştirilen kapalı, yarı-kapalı veya açık spor alanlarının sunduğu olanaklar, konut seçiminde belirleyici bir unsur oluşturacak kadar cazibe yaratmaktadır.

Söz konusu bu spor alanlarının, hedef kitle olarak yetişkin kullanıcıları tercih ediyor olması da, yine kolaylıkla tespit edilebilecek bir gözlemdir. Çocukların bu mekânlarla olan ilişkileri çoğunlukla ve sadece, ebeveynlerinin/gözeticilerinin spor yaparken kendilerini bırakabilecekleri tanımlı bir oyun alanı ile sınıtlıdır.

Sporun ve hareketin, özellikle erken çocukluk dönemi olarak tanımlanan 1-7 yaş arasındaki çocuğun gelişimi üzerindeki kanıtlanmış fiziksel, bilişsel ve psiko-sos-

yal etkileri; sağlıklı bir yaşam için hareketi gerekli kılar (Ertas, 2012). Bu anlamda bir bilinç ve alışkanlık oluşturabilmek adına, çocuğun sporla erken yaşta tanışması ve yaşamının bir parçası olarak yer edinmesini sağlamak, T.C. Anayasası’nın 2. Kısım, 59. Maddesinde de belirtildiği gibi, devletin görevidir (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2009).

Çocuğa bu ortamı sağlayabilecek en uygun ortamlardan biri okulken, Türkiye’de ilköğretim programları içerisinde beden eğitimi derslerinin sürece kısıtlılığı ve uygun fiziksel şartların yeterince sağlanmıyor oluşu nedenleriyle spor, kendisine çocuğun okul dışındaki zamanı içerisinde yer açmaya ihtiyaç duymaktadır. Bu anlamda ihtiyaç duyulan hareket programları, çocuk kültür merkezleri, çeşitli odalarda hizmet veren çocuk eğitim mekânları ve/veya eğlence odaklı oyun alanları içerisinde giderilmeye çalışılmaktadır (Çukur, 2003).

Bu çalışma, Türkiye’de sadece çocuk odağında tasarlanmış spor alanlarının yetersizliği üzerine gelişmiş ve ideal bir çocuk hareket merkezinin tasarım ilkelerini ortaya koymaya çalışmıştır. Bu anlamda çalışmanın teorik altyapısı iki ana modül üzerinden kurulmuştur: İlk modül gelişim ve spor ilişkisine, ikinci modül çocuk ve çevre ilişkisine odaklanmıştır; her iki modül,

Öz

Bu çalışma, çocuk gelişiminde fiziksel çevre ve mekân algısı olgularına dayanarak, çocuk hareket mekânları üzerine odaklanmıştır. Spor, bireyin gerek fizyolojik gerekse psikolojik gelişimi açısından büyük bir öneme sahiptir. Sistemli hareketler bütünü olarak tanımlanabilecek bir yapı içinde bireyin yaş aralığı, kuşkusuz önem derecesinin niteliğini tanımlamak konusunda belirleyici bir görev üstlenecektir.

Bu kapsamda çalışma, 0-12 yaş aralığındaki çocuklara odaklanmıştır. Gelişim süreci içinde “erken çocukluk dönemi” olarak tanımlanan dönemde çocuklar için spor, çocuğun duyuşsal, zihinsel ve psiko-motor gelişimleri açısından belirleyici bir rol üstlenir. Bu hedef kitle özelinde spor; sağlıklı gelişim, performans gelişimi, hareket eğitimi, oyun, serbest zaman değerlendirilmesi, estetik bilinç oluşturma gibi birden fazla amacın da taşıyıcısı konumundadır.

Çalışma, “Çocuk Spor Salonu” özelinde tasarım ilkelerinin saptanmasını amaçlamış ve bu ilkelerle tasarlanan bir hareket merkezi modeli önermiştir. Sonuç olarak, uygulanma şansı yakalayan söz konusu model üzerinden tasarım değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Abstract

This study focuses on the child movement spaces by using the facts of physical environment and space perception throughout children’s physical and mental development. sports has great importance in terms of both the psychological development of an individual. In a structure that may be defined as the complement of systematic movements, the age range of individual will certainly take on a deterministic task of defining the quality of the significance level.

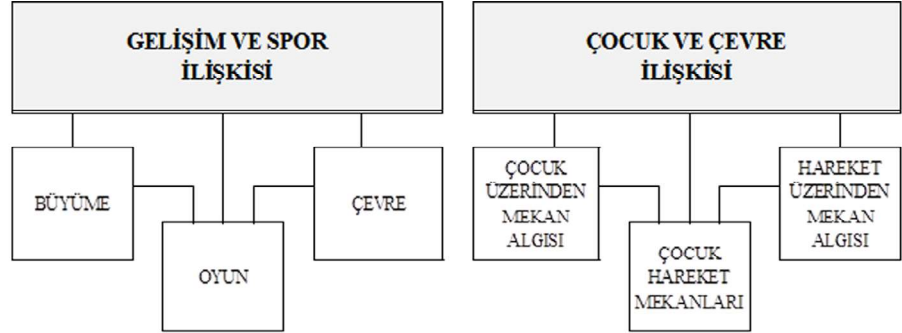
Within this scope, the study focuses on children between the age of 0 - 12 years. During the period defined as the ‘early childhood’ in the development process, sports for the children plays a vital role in terms of the child’s affective, mental and psychomotor development. Specific to that target group, the sports is in the carrier position of over one aim like the healthy development, the performance development, the movement education, the play, the use of leisure time and the formation of aesthetic consciousness.

The study aimed to determine the design principles specific to the “Gymnasium for Children” and suggested a model for the movement centre with those principles. So, the design is evaluated through the abovementioned model which had the chance of implementation.

Anahtar Kelimeler: Çocuk ve Spor; Çocukta Mekân Algısı; Hareketle Mekân Algısı; Çocuk Hareket Mekânları.

Keywords: Child and Sports, Child’s Space Perception, Space Perception through Motion, Movement Spaces for Children.

Şekil: 1
Çalışma Strüktürü

örnek bir çocuk hareket merkezi modelinin temelini oluşturmuştur.

2. Gelişim ve Spor İlişkisi

Sağlık bilimleri ve eğitim bilimleri alanlarının perspektifleriyle ele alınmaya çalışılan *gelişim ve spor ilişkisinde* gelişim, büyüme, çevre ve oyunla ilişkilendirmiştir.

Bireyin bir bütün olarak, hem niteliksel, hem de niceliksel boyutlarıyla büyümesinin/dönüşmesinin gelişim olarak tanımlanmasından hareketle (Krech, Crutchfield, & Livson, 1982); bu konuda öne sürülen teorilerin, bebeklik ve çocukluk dönemlerine dair izlenen süreçleri kategorize etmeye çalıştığı görülmüştür (Gallahue, Ozmun, & Goodway, 1982). Bu bağlamda kimi yaklaşımlar gelişimi sadece fizyolojik (kalıtımsal) süreçlerle değerlendirirken (Rousseau, Montessori, vb.), kimi yaklaşımlar fizyolojik süreçleri çevresel faktörlerle birlikte değerlendirmiş (Gesell, Werner, vb.), kimi yaklaşımlar ise gelişimi daha bütünsel olarak ele almıştır (Piaget, Freud, vb.). Bu teorilerin ortak noktalarında, ister birey özelinde, ister çevre genelinde sistematize edilmiş olsun, gelişim, temelde duyuşsal, zihinsel ve psikomotor gelişim alanlarının bir bütün olarak olgunlaşması süreci olarak tanımlanır.

Bu olgunlaşmanın en temel göstergeleri, hareket becerilerinin gelişimi üzerinden okunmaktadır. Hareket becerileri ise davranışın dışı vurumu olarak kabul edilebilir. Gelişim ve çevre arasındaki etkileşimin göstergesi olarak davranış, bireyin kendini merkez aldığı ve kendi hareket becerileri özelinde tanımlı bir

alandır; kendini fiziksel çevrede görünür kılar (Bozdayı, 1995). Bu bakış açısıyla fiziksel çevre, gelişim alanlarıyla doğrudan ilişki içindedir. Uyarım, bilgi ve etki mekânı olarak kabul edilebilecek çevrenin (Selçuk Kirazoğlu, 2012), fiziksel boyutu üzerine geliştirilen farklı teorilerin, gerek tek yönlü, gerekse çift yönlü etkileşim ile çocukların fiziksel çevreye aktif katılımlarının önemini vurgulayan görüş birliği sağladıkları görülmüştür.

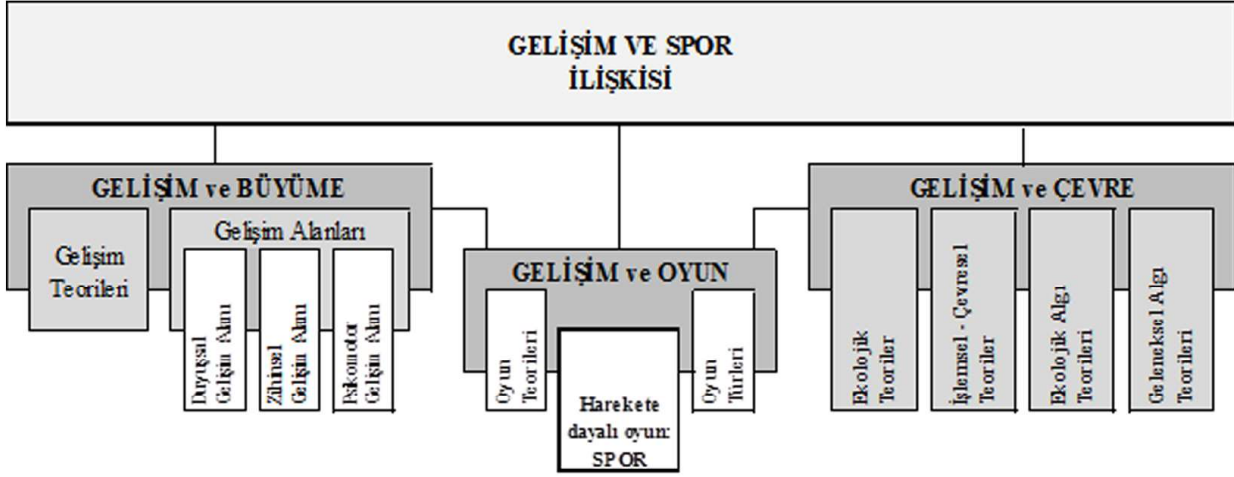
Gelişim, fizyolojik süreçleri ile hareket odağında da, çevresel faktörlerin etkisi altında davranış odağında da değerlendirilse, çocuğun gelişimine dair her türlü dışavurumu oyun üzerinden okunabilir. Bu anlamda ortaya koydukları teorilerle, gelişim ve/veya çevre odağında çalışmayan tüm kuramcılarının bir diğer görüş birliği sağladıkları konu, oyunun önemine ilişkindir. Dolayısıyla *gelişim ve spor ilişkisine* odaklanan ilk modülün anahtar kavramı ve özü, oyun olmuş; spor, *harekete dayalı bir oyun* olarak tanım kazanmıştır

3. Çocuk ve Çevre İlişkisi

Çevre psikolojisi ve sosyal psikoloji alanlarının perspektifleriyle ele alınmaya çalışılan *çocuk ve çevre ilişkisinde* ana odak mekân ve mekân algısıdır.

Bu anlamda çevreden gelen uyarıların duyumsanarak zihinde işlenmesi ve sahip olunan bilgiyle ilişkilendirilerek anlamlandırılması olarak tanımlanan algı kavramı üzerinden (Aslan, 2012); önce çocuğun gelişim sürecinde mekânı nasıl algıladığına değinilmiş, daha sonra da algı, hareket ile ilişkilendirilmiştir.

Mekânla kurulan kısa veya uzun süreli

deneyim olarak da tanımlanabilecek algı, harekete bağlı olarak değişim ve gelişim gösterir. Bu bağlamda hareket, kuşkusuz tüm duysal gelişim alanlarıyla, ancak spor odağında konu edildiğinde görsel-algısal ve kinestetik-algısal gelişimle daha çok dırsek temasında olacaktır. Hareketin kendisi üzerinden yaklaşıldığında çocuk, geliştirdiği temel hareket becerileri üzerinden kendi mekân algısını yaratacaktır. Bu algıda ve performansta temel belirleyiciler, çevreye, bireye ve göreve özgü beceriler olacaktır.

Çocuk ve hareket ilişkisi odağında çevreye özgü faktörlere, yine hareket üzerinden yaklaşıldığında; hareket odağında geliştirilen fiziksel eğitim programlarının kriterlerini işlev ve eylem odaklı olarak geliştirdikleri görülmüştür. İşlev odaklı planlama

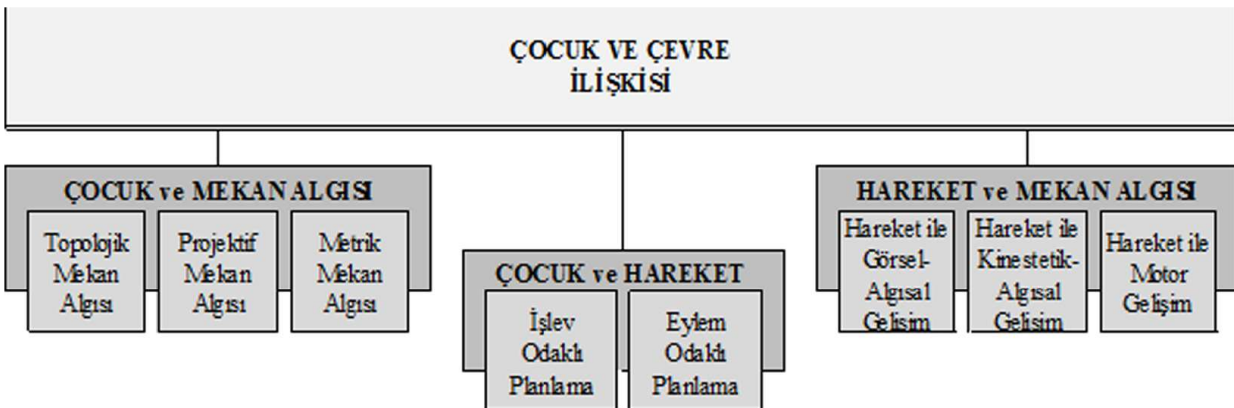
ilkeleri (şekillenme/alışma periyodu, spor öncesi periyod ve sportif antrenman periyodu), çocuğu profesyonel anlamda bir spor programına hazırlayacak aşamaları kendisine referans alırken (Ertaş, 2012); eylem odaklı planlama ilkeleri, çocuğun gelişim dönemleri göz önünde bulundurularak tamamlaması gerektiği düşünülen temel beceri seviyelerine ait ihtiyaçlarla planlamayı gerekli kılmaktadır (Sunay & Tuncel, 1999).

4. Örnek Hareket Merkezi Modeli

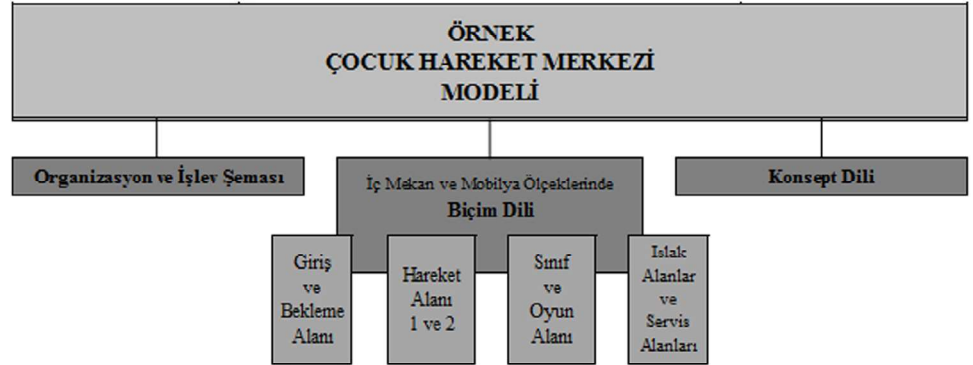
Çalışmanın teorik altyapısını oluşturan ve bu noktaya kadar özetlenmeye çalışılan iki modül, çocuk özelinde tasarlanan örnek bir hareket merkezinin biçimleniş temellerini oluşturmuş; mekân Sancaktepe/İstanbul'da uygulanma şansı bulmuştur. İdeal fiziksel ortam belirleyicilerin spor saha ve yapıları, spor araç ve gereçleri,

Şekil: 2
Çalışma Strüktürünün 1. Modülü: Gelişim ve Spor İlişkisi

Şekil: 3
Çalışma Strüktürünün 2. Modülü: Çocuk ve Çevre İlişkisi

Şekil: 4
Örnek Çocuk Hareket Merkezi Modeli Ana Strüktürü

spor öğretmenleri ve yöneticileri ile spor organizasyonları oluşundan (Salman, 1992); hareket performansının da, çevreye, göreve ve bireye özgü oluşundan (Gallahue, Ozmun, & Goodway, 1982) referans alınarak, örnek hareket merkezi modelinin organizasyon şemasının belirlenmesi, kolektif bir işbirliği ile olgunlaşmıştır.

Tasarım, üç aşamalı bir gelişim süreci izlemiştir: 1. Aşamada işlev şeması geliştirilmiş, 2. aşamada konsept dili oluşturulmuş, 3. aşamada, geliştirilen işlev şeması ve oluşturulan konsept dili, mekânın biçim dilini oluşturmuştur. Bu aşama, aynı zamanda modelin tasarım kriterlerinin olduğu aşamadır. Tasarım dilinin, hem iç mekân, hem de mobilya ölçeklerinde izlenebilirliğinin sağlanması; malzeme, doku ve renk tercihlerinin gerek tasarım kriterleriyle, gerekse konsept dili ile örtüşebilir nitelikte olması, mekâna içmimarca yaklaşım için zorunluluk olarak kabul edilmiştir.

Model, kullanıcılarını 18 ay - 12 yaş arası çocuklar; amacını, çocukları spor ile erken yaşta tanıştıran, jimnastik temelli ve eğlenceli sportif içeriklerle çocukların fiziksel ve bilişsel gelişimlerine katkı sağlayan programlar sunan bir hareket merkezi olarak tanımlar.

Mekânda uygulanacak hareket programları, *oyun odaklı* ve *spor odaklı* olmak üzere iki kategoride yapılandırılmıştır. *Oyun odaklı programlar*, çocukların psikomotor, bilişsel ve duyuşsal gelişimlerini destekleyen fiziksel aktiviteler içerirken; *spor odaklı programlar*, spor temel becerilerine dayalı, jimnastik temelli hareket

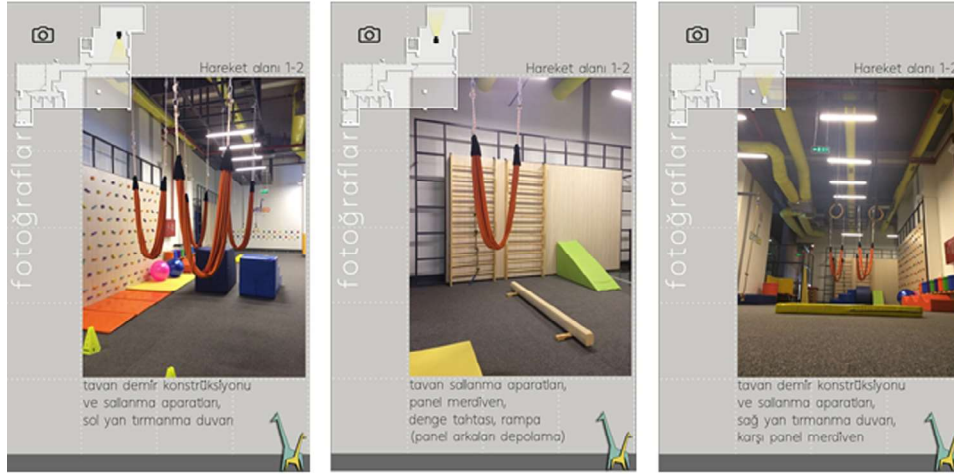
etkinlikleridir. Bu etkinlikler çocuğa daha çok oyun formatı içinde yaptırılan ve uzman eğitimler tarafından uygulanan etkinliklerdir. Burada amaç, çocuğun yaş grubuna ve psikomotor gelişimine uygun olarak, çocuğun denge becerileri, büyük ve küçük kas becerileri ve koordinasyon becerilerinin geliştirilmesidir.

Bu hedef ve kaygılarla, '*hareket alanları*', '*sınıf ve oyun alanı*' '*giriş ve bekleme*', '*ıslak alanlar*' olarak 4 ana kategoriye indirgenebilecek mekânın tasarım ilkeleri şöyle özetlenebilir:

Hareket Alanları:

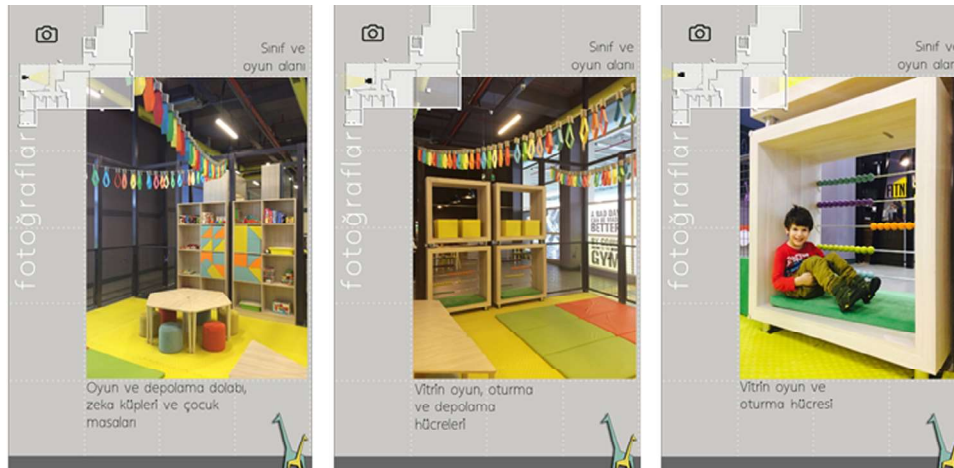
Spor öncesi alışma aktiviteleri, spor öncesi hazırlık aktiviteleri ve spor antrenmanları odaklı hareket alanları, çocuğun duyuşsal, zihinsel ve psikomotor gelişim alanlarının gelişimine katkı sağlar. Bu alanlar, en az iki çekirdekli bir yapıya sahip olmalıdır. Eş zamanlı olarak, farklı yaş gruplarına hitap eden, farklı nitelikte aktivitelerin yapılabilmesine olanak veren; ancak arzu edildiğinde bir bütün mekân olarak kullanılacak esnek bir çözüm ile alan, Hareket Alanı-1 ve Hareket Alanı-2 adında iki ayrı eylem alanı olarak ele alınmıştır. Buna göre:

- Zemin, yarattığı boşlukla, hedefli tek eylemin gerçekleşmesine olanak sağlayacak şekilde sabit bir donatı yüklenmemelidir.
- Duvarlar, farklı beceri türlerini geliştirecek, farklı panel türleriyle değiştirilebilir nitelikte demontabl ahşap panel kaplama olarak tasarlanmalıdır.

Şekil: 5
Örnek Hareket Merkezi Modeli, İç Mekân
Ölçeği: Hareket Alanı 1 ve 2

- Tavanlar, çeşitli asma aparatları ile çeşitli elemanların sabitlenebileceği çelik konstrüksiyon altyapıya sahip olmalıdır.
  - Mekân, içinde gerçekleştirilecek eylemlerle temel olarak kuvvet, hız, dayanıklılık, esneklik ve koordinasyon becerisi kazandırmayı; özde çocuğun psiko-motor becerilerini desteklemeyi hedeflemelidir.
  - Mekân, mümkün olduğunca kimlik-siz tasarlanmalı, önerilen biçim dili, mekân algısı üzerinde rol oynamamalı, çocuğun, tamamen hareketin kendisine odaklanabileceği yalınlık ve boşlukta tasarlanmalıdır.
- Sınıf ve Oyun Alanları:**
Çocuğun bir program kapsamında zaman geçirebileceği, biliş ve hareket odaklı sınıf ve oyun alanları, çocuğun duyuşsal,
- zihinsel ve psikomotor gelişim alanlarının gelişimine katkı sağlar. Çocuğun, dâhil olacağı programlara başlangıç aşamasındaki alışma süreçleri, sınıf ve oyun alanları üzerinden kurulur. Bu nedenle sınıf ve oyun alanları, çocuğun mekân ve kurumla ilk temas ettiği alanlardır. Buna göre:
- Mekân, çocuğun kendini ifade edebilmesine olanak sağlayacak uygun ortamı sağlamalıdır.
  - Mekân, çocuğun büyük kas gruplarına değil, küçük kas gruplarını kullanabileceği, (takma, çıkarma, sökme, inşa etme gibi el-göz koordinasyonu gerektiren) ince motor becerilerine odaklanmalıdır.
  - Mekân, kullanılan renk, doku ve malzeme kararlarıyla,
  - Çocuğun içinde bulunmaktan keyif alacağı,

Şekil: 6
Örnek Hareket Merkezi Modeli, İç Mekân
Ölçeği: Sınıf ve Oyun Alanları

- Çocuğun kolaylıkla dikkatini toplayabileceği,
- Çocuğun yaratıcılık ve motivasyonunu geliştirebileceği uygun bir ortam sunulmalıdır.
- Mekân, güvenlik, özerklik, mahremiyet ve kişisel mekân oluşturabilme gibi temel ihtiyaçlara yanıt verebilir nitelikte olmalıdır.

Giriş ve Bekleme Alanları:

Kullanıcının karşılanarak yönlendirildiği ve danışma işlevi yüklenen giriş alanı ile özellikle gözetimin kullanımına odaklı bekleme ve izleme alanı; genel mekân şeması kapsamında sirkülasyon belirleyicisi olarak odak oluşturur. Buna göre:

Mekânlar, renk, doku ve malzeme kararlarıyla kurum imajının ve kurum kimliğinin göstergelerini taşır nitelikte olmalıdır.

Bu alanların sirkülasyon çözümleri:

- Mekânın sürekli (çocuk) kullanıcıları için (gözetime ihtiyaç duymaksızın) yönlencisine olanak sağlamalıdır.
- Mekânın refakatçi konumundaki kullanıcıları için, konumu ve tasarımı ile kullanıcıyı doğru yönlendirmelidir,
- Mekânlar, birbirleriyle ve en az 1 hareket alanıyla dolaysız ilişki içinde olmalıdır.
- Acil bir durumda, ebeveynin/gözetiminin, çocuğa hızlı ulaşabileceği bir sirkülasyon çözümü içinde olmalıdır,
- Ebeveynin/gözetiminin, çocuğa

bakım yapabilmesi için, wc ve bebek konfor alanıyla doğrudan ilişki içinde olmalıdır.

- Bu alanların mobilya çözümleri, çocuk ve yetişkinlerin kullanımına uygun olmalıdır.

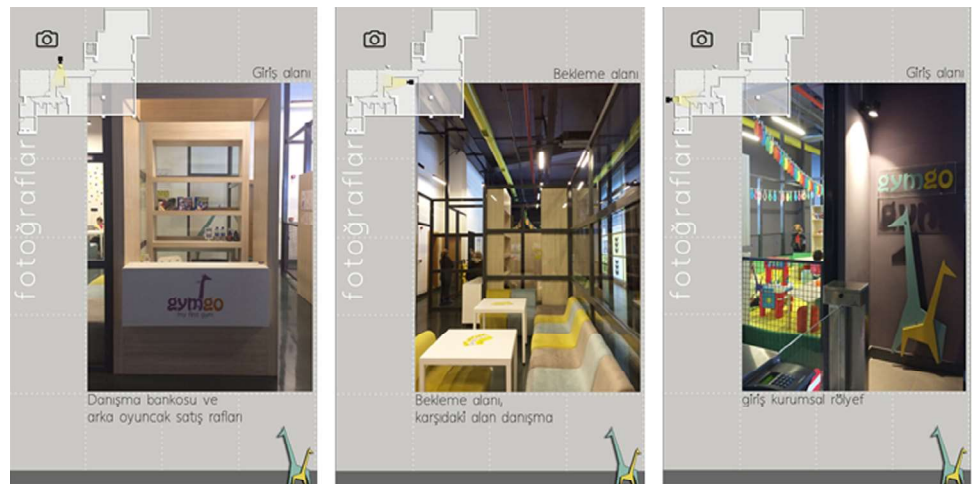
Islak Alanlar:

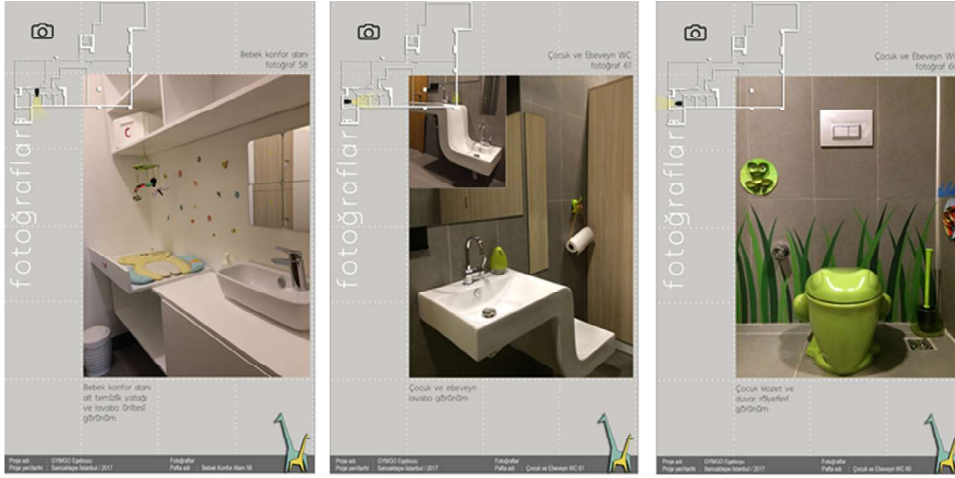
Yetişkin spor alanlarının en temel ıslak alanı olan *soyunma mekânları*, hareket alanları kadar özel bir ilgiyle ele alınması gereken mekânlardır. Giriş alanı ile kurulan ilk ilişki soyunma alanlarıdır ve kullanıcı ne tür bir program tercih ederse etsin, tüm mekânlara erişim/ana sirkülasyon dağılımı bu alandan sağlanmalıdır.

Mekân çocuk özelinde ele alındığında soyunma alanlarının, çocuğun güvenlik, hijyen ve diğer sağlık faktörleri göz önünde bulundurularak kullanılması önerilir. Bu anlamda çocuk hareket merkezlerinin temel ıslak alanları, *bebek konfor alanı* olarak tanımlanan emzirme ve alt değiştirme alanları ve tuvaletlerdir. Buna göre:

- Bebek konfor alanlarında:
- Konum, hareket alanları ve sınıf/oyun alanlarıyla doğrudan ilişkili olmalıdır.
- Annenin bebeğini rahatlıkla emzirebileceği ve bebeğinin altını rahatlıkla temizleyebileceği ve temizlenebileceği ayrı eylem alanlarına sahip olmalıdır.
- Renk tercihleri, yüksek kromalı değil, beyaz doygunluğu yüksek,

Şekil: 7
Örnek Hareket Merkezi Modeli, İç Mekân
Ölçeği: Giriş ve Bekleme Alanları

rahatlatıcı ton değerine sahip renkler olmalıdır.

- Doku tercihleri, mekânın hijyen standartlarını koruyabilmek açısından leke tutmayacak ve kolay temizlenebilir özellikte olmalıdır.
- Malzeme tercihleri, olabildiğinde doğal malzemeler üzerinden olmalıdır,
- Mümkünse doğal, değilse yapay havalandırma koşulunu sağlamalıdır.
- Aydınlatma seviyesi, bebeğin görme alanı ve görüş hassasiyetini gözetecek, gün ışığı indirekt olacak şekilde tasarlanmalıdır.

Tuvalet alanlarında:

- Konum, hareket alanları ve sınıf/oyun alanlarıyla doğrudan ilişkili olmalıdır.
- Tuvalet kullanımı sırasında gözetime ihtiyaç duyacak çocuğun kullanımında olan klozet alanı, güvenlik ihtiyacının karşılanabilmesi amacıyla bir hücre içinde değil, açık olarak konumlanmalıdır.
- İçinde yer alan klozet, lavabo, vb. vitrifiye elemanları, çocuğun antropometrik boyutlarına uyum sağlayabilecek nitelikte olmalıdır.
- Renk tercihleri, henüz tuvalet alışkanlığını yeni kazanan çocukları motive edebilmek amacıyla, yüksek kromalı, canlı ve dikkat çekici renkler olmalıdır.
- Vitrifiye elemanlarının tercihleri,

henüz tuvalet alışkanlığını yeni kazanan çocukları motive edebilmek amacıyla, eğlenceli, dikkat çekici olmalıdır.

- Malzeme tercihleri (*zemin, duvar, vb.*), mekânın hijyen standartlarını koruyabilmek açısından kolay temizlenebilir; güvenlik standartlarını koruyabilmek açısından kaydırmaz özellikte olmalıdır.

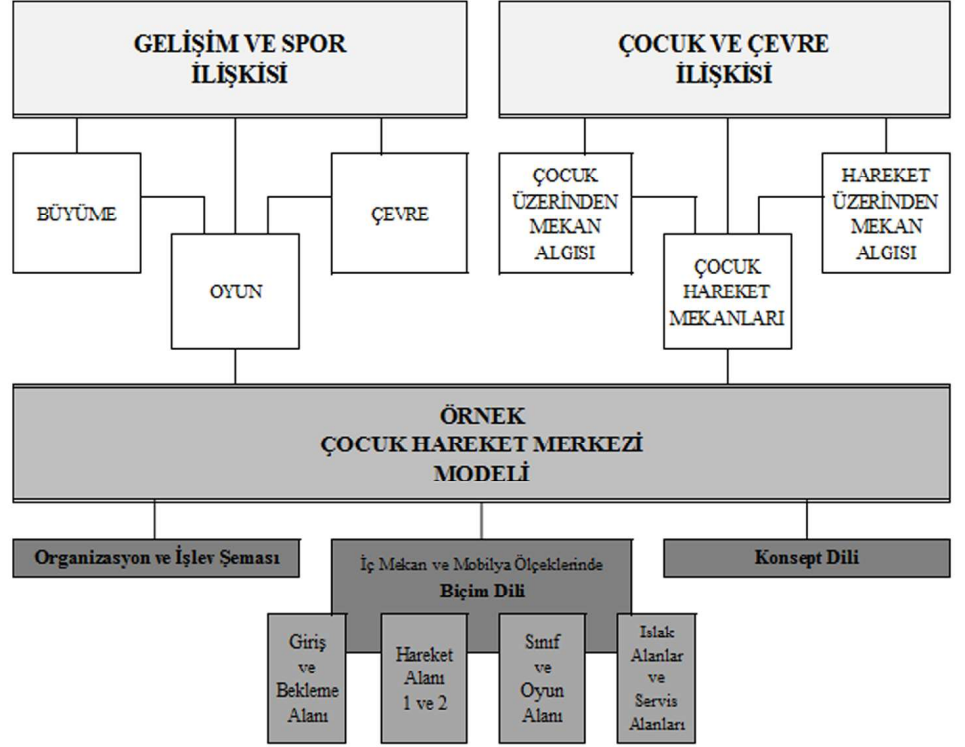
5. Değerlendirme

Çocuk, gelişim sürecinin farklı dönemlerinde, bedensel, bilişsel, duygusal ve sosyal alanlarda farklı beceriler kazanır. Doğru zamanda, doğru ilgi, uyarılma ve destekle büyümesi, yeteneklerini geliştirebilmesi için çok önemlidir. Bu noktada çocuğun fizyolojik ve psikolojik gereksinimleri karşılayabilen, hareket becerilerini destekleyen ve gelişebilmesine olanak veren güvenli mekânlar tasarlanması çok önemlidir; mekân, çocuğun düşünmesine, merakla araştırıp deneyimleyerek öğrenmesine, yeteneklerini keşfedip geliştirebilmesine ve zihinsel performansını zorlamasına olanak tanımalıdır.

Çalışma kapsamında 0-12 yaş çocuk odağında geliştirilen model önerisi, tanımlanan hedef kitlenin yaş aralığı gözetilerek temel hareket becerilerinin geliştirilmesini hedeflemiş; bu yaklaşım, tasarımın işlev odaklı organizasyon yapısında, mekân içinde uygulanması öngörülen eğitim programlarının, çocuğun alışma periyodu ve spor öncesi periyod

Şekil: 9

Çalışma Strüktürü ve Örnek Çocuk Hareket Merkezi Modeli İlişkisi

odaklarında kurgulanmasını gerektirmiştir. Diğer bir deyişle mekânın, sportif antrenman periyodu içindeki çocuklar için gerekli mekânsal ihtiyaçları (sadece) optimum düzeyde sağlaması, çalışmanın 'kısıtı' olarak görülmekte; bundan sonra yapılacak çalışmalarda bu kısıtlılığın giderilebileceği düşünülmektedir●

Kaynakça

- Aslan, Ş. (2012). *Temel Tasarım Eğitiminde Duyum Sürecine Yönelik Bir Yaklaşım*. Yayınlanmamış Sanatta Yeterlik Tezi: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü.
- Bozdayı, A. M. (1995). İç Mekan Tasarımında Sosyo - Psikolojik Yönden İnsan Çevre Etkileşimi. *Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Sanat Yazıları* 6, s. 31-39.
- Bozdayı, A. M. (2004). *İç Mekan ve İnsan*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Bölümü.
- Çukur, D. (2003). *Türkiye'de Bir Öteki Olarak Çocuk ve Kent Planlamada Temsil Sorunsalı*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: Dokuz Eylül Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü, Şehircilik Anabilim Dalı.
- Ertaş, Ş. (2012). *Çocuk ve Spor İlişkisi Üzerine Fiziksel Biçimlenmeyi Etkileyen Ergonomik Faktörlere Dayalı Bir Model*. Yayınlanmamış Doktora Tezi: Karadeniz Teknik Üniversitesi, Mimarlık Anabilim Dalı.
- Gallahue, D. L., Ozmun, J. C., & Goodway, J. D. (1982). *Understanding Motor Development in Children*. New York: John Wiley & Sons.
- Krech, D., Crutchfield, R. S., & Livson, N. (1982). Growth and Development. A. A. Knoph içinde, *Elements of Psychology*. New York: Inc.
- Mengütay, S. (1988). *Artistik Cimnastiğin Temel Eğitim Devresinde Motorik Özelliklerin Geliştirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Piaget, J., & Inhelder, B. (1956). *The Child's Conception of Space*. London & New York: Routledge.
- Salman, M. (1992). Ülkemizde Gençlik Spor Genel Müdürlüğüne Ait Olan Spor Salonlarının Kapasite ve Dağılım Yönünden Değerlendirilmesi ve Mevcut Durumun Tespiti. *Hacettepe Üniversitesi 2. Ulusal Spor Sempozyumu Bildirileri* (s. 21). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Selçuk Kirazoğlu, F. (2012). *Fiziksel Çevre - Çocuk İlişkileri, Açık Oyun Mekanları ve Çocuk Dostu Çevre Kriterleri Üzerine Bir Değerlendirme; Bakırköy ve Beylikdüzü Örnekleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi: İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Anabilim Dalı, Disiplinlerarası Kentsel Tasarım Programı.
- Sunay, T., & Tuncel, F. (1999). Cumhuriyet Döneminde Beden Eğitimi ve Spor. *Cumhuriyet ve Çocuk* (s. 597-612). Ankara: II. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi.
- Williams, H. G. (1983). *Perceptual and Motor Development*. Englewood Cliffs, NJ.: Prentice-Hall.

İnternet Kaynakları

- <https://www.tbmm.gov.tr/anayasa/anayasa82.htm> [Erişim Tarihi 19.06 2017]